

մանում է մասնագիտական բաժինը, որտեղից աւարտում է 1896 թուին:

Բ. լսարան փոխադրուած ուսանող Մուշեղ Տէր Գաբրիէլեանը ղիմում է աղգիս վեհափառ Տ. Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսին առանձին խնդրով, որ իրեն ընդունեն կուսակիցն միաբանութեան շարքը. նրա խնդիրը յարգուած է և 1894 թուից նա ծանաչուած է միաբան Մայր աթոռի:

Յաջող աւարտելով մասնագիտական բաժինը՝ ձեմարանի վարչութիւնը վեհափառի հաճութեամբ ուղարկում է նրան Կիւի համալսարանը իրաւաբանութիւն և եկեղեցական իրաւագիտութիւն ուսանելու՝ հանգուցեալ Գէորգ Փրիգոնեանի յիշատակին եղած կտակի արդիւնքով:

Հէնց ա. տարին 1897 թուին նա համալսարանում ընդունուած է ազատ ուսանող և նոյն թուականի վերջում առաջին կարգի վկայականով աւարտում է առաջին լսարանը, միևնոյն ժամանակամիջոցում պատրաստուած էր զիմնադիւնից հասունութեան վկայական ստանալ, որ և յաջողուած է 1890 թուին գեկաներեք ամսի սկզբին. և այդ թուականից նա ծանաչուած է համալսարանում իրրև ուսանող Բ. լսարանի:

1899 թուին արդէն հիւանդացած էր նեարդային թուլութեամբ. 1900 թուին փոխադրուած է ա. Աետերբուրգի համալսարանը, որտեղ առանց այն էլ նորա առողջութեան խանգարումը աւելի սաստկանալով՝ կրճքի թուլութեան և թոքախտի է փոխուում:

Օգոստոսին նա դարձաւ Մայր աթոռ, թոքախտն արդէն ընկձել էր նրան. մի քանի ամիս ևս անցաւ և նա հրաժարուեցաւ աշխարհից, սուգի մէջ թողնելով իրեն բարեկամներին և ծանօթներին:

Մուշեղ սարկաւազը իւր թէ՛ աշակերտական և թէ՛ ուսումնական կեանքում՝ օրինակելի է եղել իր ընկերակիցներին համար. նա ողևորուել է իսկական զործով և առանց սղմուկ հանելու նպատակին է ղիմել: Այն տեղեկութիւնները, որ տալիս է Կիւի համալսարանի յարգելի ուսուցապետ պ. Ալիս-դարեանը Մուշեղ սարկաւազի մասին, յիշեն զովասանական կտորներով: Կարձ ժամա-

նակում իւր աշխատասիրութեամբ, ընդունակութեամբ և համեստութեամբ նա կարողացել էր համալսարանի վարչութեան ուշադրութիւնը և ուսուցչականների սէրը զրաւել:

Կիւրակի մարտի 14-ին հանգուցեալի դիակը Մայր Տաճար իջեցրին. նրա դագաղը զարդարուած էր թարմ ծաղիկներով և պսակներով, որ արուած էին ձեմարանի ուսուցչական խմբի և աշակերտների կողմից. վերջինս հիւսուած էր թարմ ծաղիկներից: Քառասուն նահատակ մանկների տօնի օրն էր. արժ. Կարապետ վրդ. մի դամբանական խօսեց Մայր Տաճարում, ներկայացնելով հանգուցեալին զիտութեան, աշխատասիրութեան և պարտաճանաչութեան նահատակ մանուկ: Դիակը միաբանական գերեզմանատուն տարան ձեմարանի գաւթով, առաջից դրնում էին ձեմարանի սաները, ապա երգեցիկ խումբը և պսակակիրները: ձեմարանի գաւթում ուրարակիր ուսանողներից մէկը մի դամբանականով արտայայտեց այն ցաւն ու թախիժը, որ հանգուցեալը թողնում էր իւր ընկերների և մատաղ եղբայրների վրայ այսպէս շուտ հեռանալով, այդ միջոցին աշակերտներից ոմանք թարմ ծաղիկներով զարդարում էին հանգուցեալի դագաղը: Վերջին հրաժեշտը տուեց նրա գերեզմանի մօտ հանգուցեալի ձեմարանաւարտ ընկերներից մէկը՝ Լ. Նորարեանը: Տեսարանը սրտաշարժ էր. յուզարկւորութեանը աւելի տխրութիւն էր տալիս արժ. Կոմիտաս վարդապետի առաջնորդութեամբ երգուած քառաձայն «Աշխարհ ամենայն»-ը, որ շատերից արցունքի կաթիլներ խլեց:

ՏԱԿԱՆՈՒՄ:

— Կլեմէք Թէ Աղգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը կազմեր է Յանձնաժողով մը, որ պաշտօն պիտի ունենայ Հիւանդանոցի կառուածներուն տնօրէնութեան եղանակը ճշտելու և ըստ օրինի աւելի ապահով վիճակի մէջ դնելու համար միջոցներ խորհել և արդիւնքը տեղեկագրել Հոգաբարձութեան, Այդ Յանձնաժողովին անգամ կարգուած է նաև յարաբերական գիւանի տեսուչ Խաչատուրեան Կարապետ էֆ., որուն արդէն Վար-

լուծեան կողմէ ասկէ առաջ յանձնարարուած էր ընդհանուր Աղգային հաստատութեանց սեփական կալուածներն ապահովելու համար ծրագիր մը պատրաստել և ներկայացնել Վարչութեան:

— Պօզոս նուպար փաշա 150 ոսկի րաշխած է չալի արձանին նոյն քաղաքին մէջ բացման հան-Աղբասնդրիոյ աղքատաց: Իր հօր՝ նուպար փաշային առթիւ:

— Աւանայ Ստեփան վ. Աղաղաթեան, Պաշալէի առաջն. Տեղապահ կարգուած ըլլալով, Պատրիարքարանէ գրուեցաւ յիշեալ վ.ին, որ փութայ իր պաշտօնավայրը, և տեղւոյն վանքին զորացման համար հարկ եղած հոգածութիւնը ունենայ:

— Պաղտատէն Պատրիարքարան հասած գրու-թեանէ մը կանգնեալներ թէ Ա.Իճակին հանգուցեալ Պատրիարքական փոխանորդ Տ. Արիստակէս եպսկ. Գերձակեանի յուզարկաւորութիւնը տեղի ունեցեր է Յնվ. 16-ի Գշ. օրը: Եռադարկաւորութեան ներկայ գտնուելը են ուսական հիւպատոսը, ֆրանսական փոխ-հիւպատոսը, անգլիական պահակաւուս հրամանատարն և սպանները: Բոլորն ալ համադրեստով, անգլ. միսիոնարութեան պաշտօնէութիւնը, քաղզէացի, ասորի, հայ-հռոմէական և լատին հասարակութեանց երեւելիք: Եռադարկաւորութեան միջոցին հանգուցեալ լուսանկարն հանուելէ յետոյ, մարմինը տեղւոյն Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյն աւագ դրան դէմ ամփոփուել է: Արքեպիս Դոլսեցի հանգուցեալ Մեսրոպ վրդպ. ի, որ Պաղտատի առաջնորդ է նոյն եկեղեցւոյն հիմնադիրն եղած է: Պաղտատի Գաւառային Վարչութիւնն այս առթիւ բանիւրուն եկեղեցականի մը նոյն վիճակին առաջնորդական տեղապահ կարգուելը խորած է Պատրիարքարանէն:

— Որոշման մասն մը. — Անշուշտ ամէն զգալուն Հայ՝ սրտի անհուն բերկրութեամբ կարգացած պէտք է ըլլայ շարած օրուան Աղգ. թերթե-րու այն լուրը թէ Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան ինքնաբերաբար նամակ մը ուղղելով Աղգ. Պեղր. Վարչութեան, յանուն բարեյիշատակ Տիրքան էֆ. Գարակէօզեանի ժառանգորդաց: Խոստացած է 20,000 ոսկիին տարեկան տոկոսը 800 ոսկի Պատ. Վարչութեան տրամադրութեան տակ դնել՝ Վարչութիւնն ինք պատշաճ տեսած կերպով գործածելու համար: Իրաւի հանգուցեալ կտակարարն իսկ իմէ որչ ըլլար, չենք կարծեր որ ասկէ աւելի կնստանայ: ասկէ աւելի օգտակար ու այժմէութիւն ունեցող խնդրէ մը տարբեր բանի կարենար գործածել: մանաւանդ երբ հարիւրաւոր որոշողութիւնն ի վտանգի է տեղւոյ անձկութեան ու վարակիչ միջնորդարին պատճառաւ:

— Սանասարեան վարժարանին մէջ թատերա-կան ներկայացում մը տրուել է ի նպաստ Վարնոյ

Հոփոսիմեան Վարժարանին: Ներկայ գտնուելը են տեղւոյն Վսեմ. կուսակալը, հրամանատար փաշան, հիւպատոսական մարմինն և այլ բարձրաստիճան պաշտօնեայք: Վսեմ. կուսակալը մարդասիրարար բարեհաճել է գումար մը նուիրել ի նպաստ նոյն վարժարանին, և անոր գեղեցիկ օրինակին հետեւեր են նաև իր հետևորդք և հիւպատոսական մարմինը: 14 ոսկւոյ չափ գումար մը հանգանակուել է:

— Որոշուեցաւ Ամերիկայի Հոգեւոր հովիւ Թովմէփ եպիսկ. -էն տեղեկութիւն ուղել Նիւ-Եորքի այժմուս Հոգեւոր հովիւ Սահակ վրդ. ի մասին, որ ժամանակաւ Հոգովմէականութենէ դարձած և առանց Պատրիարքարանի գիտութեան Ամերիկա գացած էր:

— Պէրպէրեան վարժարանի նախկին սանուց կողմէ Ս. Պատրիարքին մատուցուած խնդրագիրն ստորագրողներէն ոմանք հրաւիրուած են վաղն առաւօտ ն. Սրբաշնութեան բնակարանը գտնուիլ, կաղմելու համար Եանձնաժողով մը՝ որ Ս. Պատրիարքին նախադահութեամբ գումարուելով, պաշտօն պիտի ունենայ հարկ եղած գործողութեանց ձեռնարկել, նոյն վարժարանի հաստատութեան 25 ամեակին լրման առթիւ գնահատման հաւաստիք մը ընծայելու վարժարանին հիմնադիր Պէրպէրեան էֆ. ի ծառայութեան:

— Հիւանդանոցի շէնքին մէջ կան այսօր 133 որբեր երկու սեռէ: որոց 10-ը Հիւանդարանին մէջ են զանազան հիւանդութեամբք: մէկ կամ կամ երկուքը թորախտէ վարակուած են: Մնացեալները մեծագոյն մասամբ փոքր տղայք են: կէս առ կէս մանչ և աղջիկ:

— Տրապչունէ Աղգ. Պատրիարքարան կ'իւծ հեռագիր մը կ'օժանուցանէ թէ Տ. Բարգէն Ծ. Վ. օրինաւորապէս Առաջնորդ ընտրուած է Տրապչունի:

— Վարդացուեցաւ Վեսարիոյ առաջնորդ Տ. Տրդատ եպսկ. ի մէկ տեղեկագիրը, որով ն. Սրբաշնութիւն կը հաղորդէր տեղւոյն աղգայիններէ Խուպէսէրեան Արապետ աղայի մահն և անոր վաւերական կտակին մէկ օրինակը, որուն համաձայն հանգուցեալն 3000 լիւրա կտակած էր աղջին պայմանաւ որ այդ գումարին առկոսը բաժնուի աղգային որոշեալ հաստատութեանց, կտակակատար կարգելով Պոլսոյ Պատրիարքն և ուրիշ մէկ բանի երեւելի աղգայիններ, Ս. Նախագահն հոգեւոր մը կարաց և հանգուցեալն յիշատակն օրհնելէ յետոյ Ս. Պատրիարքին յանձնուեցաւ: բանակցելով միւս կտակակատարներուն հետ, հարկ եղած կարգադրութիւնն ընել անոր գործադրութեանն համար:

— Աղգ. Պատրիարքարանի շէնքը պատշաճ դիրքի մը վերածելու համար եղած փանքերը վերջապէս իրականութիւն կ'գտնեն ու այսօրուրն կսկի նորոգութիւնը: Ճարտարապետ Մելիտոսեան

ՄՏԻ. Գրիգոր էֆ. ի յանձնուած է նորոգութեան գործը, Ընդունելութեան դաշինքը մանաւանդ բուրժուական պիտի նորոգուի և կահաւորուի, Կրօնական Ժողովոյ համար, որ ցարդ ընդունելութեան սրահին մէջ կգումարուէր, մասնաւոր սենեակ մը պիտի յատկացուի, Առաջին սանդուխին վրայ գտնուած շէնքը վար պիտի առնուի և վարդապետաց յատուկ սենեակներ պիտի շինուին, որպէս զի հիւր վարդապետները գիշերելու տեղ ունենան, նորոգութեան և կահաւորման ամբողջ ծախքը 500 ռուբլէն աւելի կհաշուուի, Այդ գումարը բարեւեր անձերէ հանգանակութեամբ ձեռք պիտի բերուի, Պատրիարքարանի լստուկին վրայ բնու չըլլալու համար:

— Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան Տեղեկագրին մէջ, որուն հաշուական մասին վրայ խօսեցանք մեր Էր. օրուան թուով, մանրամասն տեղեկութիւններ տրուած են Հիւանդարանի, Վիրաբուժարանի, Յիմարանոցի, Որբանոցի և վերջապէս Հաստատութեան յարակից ամէն մասերուն վրայ, բաղդատական ցուցակներով և մանրամասն վիճակագրութիւններով, Հիւանդանոցի բաժանումներուն, բժշկական մարմնոյն և պաշտօնէութեան վրայ, ինչպէս նաև կատարուած և կատարելի բարեկարգութիւններու վրայ խօսելէ ետք, Տեղեկագիրը կրէ թէ անցեալ տարւոյ շրջանին 1638 հոգի դարմանուած են Հիւանդանոցի մէջ, 1076ը ներքին հիւանդութեանց և 562ը վիրաբուժական բաժնին մէջ, Տասնամեայ շրջանին Հիւանդանոց դիմող 1017 անձերու 428ը տեղացի, և 589ը դրսեցի են, մեծ մասամբ Թուրքոյ գաւառներէն, իսկ մի փոքր մասն օտարահայաւոր, Դարմանուած են նաև մի քանի օտարազգիներ, ընդհանրապէս զրոյցի, Հիւանդանոցի 3/4-ն այր և 1/4-ը՝ կին են, Միջին տարիք՝ 51—60:

— Բնիկ Պոլսեցի Անդրանիկ Գափուրճեան առնու անձն, որ ասկէ շուրջ 10 տարի առաջ ամուսնացած է, իր օրինաւոր կինը Լքանելով, Մշոյ Մանդկերա գիւղը գացած և գեղացի աղջկան մը հետ կրկին ամուսնացած էր, տեղւոյն Առաջն. Փոխանորդ Տ. Եարութիւն քահանային պատկազրութեամբ, Յիշեալ անձն իր այս երկրորդ կինն առնելով Տրապիզոն դացեր և հօն հաստատուեր է: Նախորդ կինն իմանալով իր օրինաւոր ամուսնոյն Տրապիզոն հաստատուելը ուրիշ կնոջ մը հետ, որմէ երեք զաւակներ ալ ունեցած է եղբոր կղիմէ Պատրիարքարան և կապահանջէ որ երկրորդ ամուսնութիւնը չեղեալ նկատուի և իր ամուսինն իրեն վերադարձուի և կամ գոնէ իրեն ալ արտօնութիւն տրուի կրկին ամուսնանալու, Խնդիրը Տրապիզոնի առաջնորդարանէն քննուելով, արդիւնքը կտեղեկագրուի Պատրիարքարան և կյանքնուի Կրօնական Ժողովոյ նկատողութեան: Միւս կողմէ կիմանալք

թէ Մանդկերտի մէջ կրկնամուսնութիւն պատկազրող քահանան վախճանած է, Արդ, հետաքրքրական է գիտնալ թէ Կրօնական Ժողովն այս մասին ինչ տնօրինութիւն պիտի ընէ:

— Հապին-Գարահիսարի առաջնորդական տեղապահ Տ. Սմբատ Ծ. Վարդ. ի խնդրանաց վրայ, Եանձնաժողովն որոշեց 25 ռուբլի նպաստ մը տալ նոյն վիճակի աղքատաց բաշխուելու համար, և ամսական 5 ռուբլոյ դումար մը յատկացուեցաւ գիւղական վարժարաններ հաստատելու համար նոյն վիճակին մէջ:

— Տ. Նզիշէ եպսկ. Բուրեան այս Մայիսին պիտի կատարէ իր առաջին ձեռնադրութիւնը, աւելայական աստիճան տալով իր աշակերտ վեց սարկաւազի:

Գաղաքական Ժողովն յետ խորհրդակցութեան, որոշեց Գարակէօղիան կտակի հաստիճան բարեկարգութեան համար յատկացուած գումարին տոկոսն Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան տրամադրութեան ներքե դնել, որպէս զի Հոգաբարձութիւնը կարենայ պէտք եղած կարգադրութիւններն ընել, և մանաւանդ հոգ տանիլ որբերու անդեմն:

— Հապին Գարահիսարի Տեղապահ Տեղեկագրին մէջ, որուն հաշուական մասին վրայ խօսեցանք մեր Էր. օրուան թուով, մանրամասն տեղեկութիւններ տրուած են Հիւանդանոցի մէջ, 1076ը ներքին հիւանդութեանց և 562ը վիրաբուժական բաժնին մէջ, Տասնամեայ շրջանին Հիւանդանոց դիմող 1017 անձերու 428ը տեղացի, և 589ը դրսեցի են, մեծ մասամբ Թուրքոյ գաւառներէն, իսկ մի փոքր մասն օտարահայաւոր, Դարմանուած են նաև մի քանի օտարազգիներ, ընդհանրապէս զրոյցի, Հիւանդանոցի 3/4-ն այր և 1/4-ը՝ կին են, Միջին տարիք՝ 51—60:

— Բանի մը ձեռներէց աղգայիներ, որք կոյս հոգ մը կը փնտռեն շերամաբուծութեան համար, որոշեր են Հապին Գարահիսարի կողմերն այսպիսի գործ մը հաստատել, Սմբատ Ծ. Վ. Սաստիճեան սիրով յանձն առեր է անոնց տրամադրութեան ներքե դնել իր վիճակին վանքերէն մէկը, և կյուսայ որ այս ձեռնարկութեան շնորհիւ տեղացի կարօտեալք շերամի և մետաքսի գործը պիտի սովորին, և վանքերուն նուազ շահաբեր հոգերն ալ թթաստանի պիտի կրնան վերածուիլ:

— Նպաստից Եանձնաժողովն իր երեկուան նիստին մէջ նկատողութեան առաւ Աստրախանի առաջնորդ Տ. Արիստակէս եպսկ. ի մէկ գրութիւնը, յայտնող թէ տեղւոյն աղգայիներն ի յարգանս հանգուցեալ Պ. Զանչեանցի յիշատակին անոր բացած որբանոցներէն միոյն ապրուստն ապահովել փափաքած են, կհարցնէր թէ նոյն որբանոցներէն որոնք տրամադրելի են, թէ որքան որբ կպարունակեն, և կրաւէ եթէ մէն մի որբի համար տարեկան 50 ռուբլի յատկացուի, Եանձնաժողովը նկատելով, որ Պ. Զանչեանց իր բացած որբանոցներէն մէկ քանիին քառամեայ շրջանին

թշուաքները չէ կրցած զրկել իր վաղահաս մահուան պատճառաւ: որոշեց այդ կարգէն: Մշոյ և Ալաշ-կերտի որբանոցներն յանձնարարել՝ անոնց մին ընտրելու համար: ապով պէտք եղած տեղեկութիւններն որոշ թուոյն և այլ մանրամասնութեանց վրայ:

— Կարնոյ առաջն. տեղապահ Տ. Զաւէն Ծ. Վրդ. Խաստուր գիւղի աղղայնոց կարօտ վիճակն յայտնելով: կենդրեր: որ նոյն գիւղի մէջ որբանոց մը և վարժարան մը հաստատելու համար նըպաստի գումար մը յատկացուի: Յանձնաժողովը նկատելով որ որբանոցներու շրջանն արդէն լրանալու վրայ է: որոշեց ամսական մէկ ու կէս ոսկի յատկացնել նոյն գիւղին մէջ դպրոց մը բանալու համար:

— Ասկէ առաջ Երզնկայի Առաջնորդարանն 50 ոսկեայ գումար մը զրկուեցաւ գորգաշինութեան յատկացուելու համար: և առաջարկուեցաւ ի հարկին պէտք եղած գումարը զրկել այդ արհեստան յառաջացնելու համար: Յանձնաժողովը ցաւօք տեղեկանալով որ թէ Երզնկա և թէ ուրիշ տեղեր: հակառակ նպատակից Յանձնաժողովոյ յանձնարարութեանց: զեռ և ոչ մէկ արհեստանոց իր արտադրութիւններէն մէկ մէկ նմոյշ զրկած է Պատրիարքարան: որոշեց կրկնել: որ փութացնեն մէյ-մէկ նմոյշ: որպէս զի Յանձնաժողովը գաղափար մը կազմէ եղած աշխատութեանց վրայ:

— Կրօնական Ժողովը նկատողութեան առաւ Ռումանիոյ հոգևոր հովուութեան խնդիրը: որ երկար տառնէ ի վեր Վարչութեան ուշադրութեան առարկայ եղած է: և յետ խորհրդակցութեան որոշեց յանձնարարել Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Երեցեան Տ. Գեորգ Սրբազանի: որ մէկ-երկու ամսոյ արձակուրդով մը Ռումանիա երթալով: բոլոր քաղաքներու Հայոց եկեղեցական վիճակը քննէ և տեղեկագրէ Ժողովոյ: Աղգ. Վարչութեան ներկայացնելու և առանձինն հովուութիւն մը հաստատելու համար:

ԶՈՒԱՐԹՆՈՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ

ԲԵԻԵՒԱԶԵԻ ԱՐԶԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ *

Անձամբ բաղդ ունենալով այցելել և քննել Զուարթնոց եկեղեցու աւերակների տակից դուրս եկած բեւեռաձև արձանագրութիւնը: ներկայիւս տարին եմ ամբողջական պարտականութիւնը իմ լծարգմանութեամբ: Յուսով եմ թէ, բարձր. Խաչիկ Ծ. վ. Գատեան նորանոր

զիւտերով ևս պիտի ձոխայնէ զխառութեան աղբատ դանձարանը:

Խարգմանութիւնս կը գետնիմ տող առ տող այն կարգաւ ինչպէս զրուած է ընդիրն:

1. Առ (Խաղաղ) տեառն աշխարհի: այս
2. Խաղաղութեան Ռուսա
3. Արգելիչեան շինել տուաւ:
4. Առ աղնիւ Խաղաղացիս
5. Ռուսա Արգելիչեան
6. Կըսէ. նուաճեցի Կաւտուրի երկրը:
7. ամենայն ինչ որ ամեն կողմէ կը պատկանէր նրան
8. Եւ իր ամբողջ ստամանը
9. Իշխանն երկրի: Խաչիկ ինձ շնորհեց Խաչիկ-արձանը գնելու:
10. Ես այս շէնքը խաչիկ ինձ համար
11. Կանգնեցի. նոճի և կապի ծառերով պարտէզ մը:
12. Նորա կենդանու՛մ անկեցի:
13. Մի քաղաք նրա կենդանու՛մ հաստատելու համար
14. Իլդարունի գետէն ջրմուղ մը
15. Պեղել տուի և զիննձօնը— յանուն
16. Ռուսայի (հրամանաց) գործադրութիւն—
17. Ընդունեցի: Զրմուղի տան պարիսպը շինուեցաւ (?):
18. Խաղաղ Եստուծոյ համար դառնուի մը
19. Պարաին զոհել: Այլսար մը խաղաղ Եստուծոյ:
20. զոհի ոչխար մը Թէխպա Եստուծոյ: ոչխար մը Արգելիչ Եստուծոյ:
21. Իբր ընծայ ներկայելով այդ աստուածներուն:
22. Զրի աւաղանի առաւուրթեան համար
23. Ուլ մը պէտք է զոհել խաղաղ Եստուծոյ:
24. Այլսար մը Խաղաղ Եստուծոյ: զոհի ոչխար մը Թէխպայ Եստուծոյ:
25. Այլսար մը Արգելիչ Եստուծոյ: իբր ընծայ ներկայելով այդ աստուածներուն:
26. Արգելիչեան Ռուսայի կողմէ: (որ է)
27. Արքայ հոր: արքայ մեծարքայ: Խաչիկ
28. Աշխարհի: արքայ Վանեցոյ:
29. Արքայ արքայից ևս և
30. Տոսպ քաղաքին:
31. Ռուսա Արգելիչեան
32. Կըսէ. Ո՛վ որ այս արձանագրութիւնը
33. եղծէ: ո՛վ որ վրայի անունը ջնջէ:
34. Ո՛վ որ այս կարգադրութիւններն իրեն վերադրէ
35. Ո՛վ որ գետին տապալէ:
36. Ո՛վ որ ջրոյ մէջ ձգէ:
37. Ուրիշ ո՛վ որ հետամտի թէ
38. «Ե՛ս կանգնեցի»: ո՛վ որ
39. Անունս ջնջէ և իր անունը
40. Հոն գնէ:— լինի նա
41. Վանեցի մը: լինի
42. Լուլուբեցի մը:— որ Խաղաղ:
43. Թէխպա: Արգելիչ աստուածները
44. Թէ՛ իր անունը: Թէ՛ նրա

* Բնագիրը հրատարակուած է Արարաթի անցնալ տարւոյ Օգոստ. Սեպտ. համարում: